

Lausunto vetoomukseen viiden varhaiskasvatusryhmän säilyttämiseksi Sotkuman päiväkodissa

Hyvinvointilautakunta 26.02.2026 § 16
17/12.07.00.01/2026

Sotkuman lasten vanhemmat ovat toimittaneet 6.2.2026 kunnanhallitukselle osoitetun vetoomuksen viiden varhaiskasvatusryhmän säilyttämiseksi Sotkuman päiväkodissa. Kunnanjohtaja Heikki Hallikainen on pyytänyt 9.2.2026 asiasta hyvinvointilautakunnan lausunnon.

Lausuntopyyntöön vastauksena todetaan seuraavaa:

Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus ja lapsiryhmien koot

Päiväkodin henkilöstön mitoituksesta säädetään Valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta (753/2018) 1 §:ssä. Sen mukaan päiväkodissa tulee kasvatusta-, opetusta- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatuslain (540/2018) 26–28 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaasta lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatusta-, opetusta- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä tarkoitettu ammatillinen kelpoisuus.

Varhaiskasvatuslain 35 §:n mukaan päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea kasvatusta-, opetusta- ja hoitotehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Tällöin alle 3-vuotiaiden ryhmässä voi olla korkeintaan 12 lasta (4 lasta / 1 varhaiskasvattaja) ja yli 3-vuotiaiden ryhmässä korkeintaan 21 lasta.

Päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamisesta säädetään varhaiskasvatuslain 36 §:ssä. Päiväkodissa voidaan poiketa 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista, jos lasten keskimääräiset varhaiskasvatuspäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtäaikaaisesti päiväkodissa enempää kuin suhdeluku edellyttää. Lisäksi 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista voidaan poiketa tilapäisesti ja lyhytaikaisesti laajennettaessa lapsen varhaiskasvatusaikaa 17 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla. Poikkeaminen 35 §:ssä tarkoitettua suhdeluvusta ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä.

Varhaiskasvatuksessa on perinteisesti toimittu alle 3-vuotiaiden ja 3–5-vuotiaiden ryhmissä. Eri-ikäisten lasten ryhmät (nk. sisarusryhmät tai laajennetut ikäryhmät) ovat yleistyneet vaihtoehtona perinteisille ryhmille. Varhaiskasvatuspalveluissa ryhmiä voidaan muodostaa joustavasti, kunhan Varhaiskasvatuslain ja -asetuksen mukaiset tavoitteet ja mitoitukset täyttyvät.

Polvijärven varhaiskasvatuksen tilanne v. 2026

Polvijärven varhaiskasvatuksen talousarvion laadinnan yhteydessä syys-lokakuussa tehdään ennuste seuraavaa elokuussa alkavan uuden toimintakauden palvelutarpeesta. Varhaiskasvatuksen päiväkotipalveluiden tarpeeseen vaikuttavat syntyneiden lasten määrä, muuttoliike ja kotona hoidettavien lasten lukumäärä sekä työmatkaliikenteen suuntautuminen.

Lapsimäärä ja sen myötä palvelutarve syksyn toimintakaudelle tarkentuu kevään kuluessa ja tarkempi suunnitelma syyskaudelle laaditaan maaliskuukokouksessa.

Päivähoitopaikasta päättäminen ja sen sijainti kunnallisessa varhaiskasvatuksessa perustuvat ensisijaisesti perheen toiveisiin, mutta lopulliseen sijoituspaikkaan vaikuttaa vapaiden paikkojen määrä. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Polvijärvellä tähän on toistaiseksi pystytty hyvin vastamaan, sillä Sotkuman päiväkodissa on tällä hetkellä seitsemän kirkonkylän oppilaaksiottoalueen lasta. Tällä tavoin on pystytty vastaamaan työssäkäyvien huoltajien toiveisiin varhaiskasvatuspaikan sijainnista esimerkiksi työmatkan varrelle.

Viime syksynä suurimmassa osassa Sotkuman päiväkodin lapsiryhmistä lasten määrä on ollut valtakunnallista normia pienempi. Kunnan taloustilanne edellyttää lapsiryhmien täyttöasteen nostamista. Tämän tiedostaen ja ennakoidun lapsimäärän huomioon ottaen varhaiskasvatuspäällikkö on tehnyt arvion Sotkuman lapsiryhmien määrästä syksyille 2026 kuluvaan vuoteen talousarvioon.

Mikäli palvelutarve ylittyy talousarviossa arvioidusta, niin silloin tarkistetaan, että onko talousarviossa varhaiskasvatuspalveluille varatut henkilö- ja muut resurssit riittävät kyseiselle budjettivuodelle. Asia viedään tarvittaessa hyvinvointilautakunnan käsittelyyn. Hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelmasta päättää hyvinvointilautakunta. On todennäköistä, että hyvinvointilautakunnan talousarvion sisältä ei löydy tarvittavaa resurssia, mikäli Sotkuman päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta viidessä lapsiryhmässä elokuun alusta 2026. Kunnan talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kunnanvaltuusto. Jos syntyy tarve muuttaa hyvinvointilautakunnan talousarviota, niin tällöin hyvinvointilautakunta tekee asiasta esityksen kunnanhallitukselle, joka valmistelee kunnanvaltuuston päätettäväksi tulevat asiat.

Polvijärven kunnanhallitus (12.01.2026 § 14) on vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpano-ohjeissa todennut, että palvelualueiden tulee noudattaa talousarviota ja seurata talousarvion toteutumista. Mahdollisissa muutoksissa kate osoitetaan tulosalueen sisältä tekemällä käyttösuunnitelman tarkistuspäätös. Kunnanhallitus korostaa erityisesti palvelualueiden vastuullisuutta talousarvion toteuttamisessa tiukassa taloustilanteessa. Palvelualueiden toiminnan tulee olla talousarvion mukaista. Palvelualueiden tulee säännöllisesti seurata talousarvion toteutumista ja tehdä talousarvion tarkistukset tulosalueen sisällä riittävän ajoissa.

Todettakoon, että vuoden 2026 talousarvion toimitelinkäsittelyssä on ollut esillä, että varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman taloudellisesti mutta kuitenkin varhaiskasvatustaloutta ja muita sen toimintaa koskevien säädösten mukaisesti. Lapsiryhmiä muodostetaan säädöksiä noudattaen päiväkodin tilojen mahdollistamissa määrin. Lakisääteisiä ryhmäkokoja noudatetaan, mutta muu kuin tilapäinen toiminta niitä pienemmillä ryhmäkoolla ei kunnan taloudellisen tilanteen perusteella ole mahdollista. Sotkumassa järjestetään jatkossakin laadukasta varhaiskasvatusta ja lapsiryhmämäärä määräytyy palvelutarpeen mukaisesti.

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää antaa yllä olevan selvityksen lausuntona Sotkuman huoltajien vetoomukseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
